

Vesteregnens Skattefund.

Af Roar Skovmand.

1. Danefæ.

Vil man danne sig et Indtryk af Jordfundene fra Ribe Amts Vesteregn, behøver man ikke at gaa længere end til Egnens Museer, selv om Hovedmuseet ogsaa for denne Egn vedblivende er Nationalmuseet i København; men om en bestemt Fundgruppe gælder det, at den kun findes repræsenteret i Nationalmuseet, og det er Danefæ-Fundene. Allerede den ældste bevarede Lovgivning for Jylland, Jyske Lov fra 1241, slaar fast, at »Hitter nogen Mand Sølv eller Guld enten i Høje eller efter hans Plov, eller paa nogen anden Maade, da skal Kongen det have«. I sin nugældende Form gaar Danefæ-Bestemmelsen ud paa, at »Guld, Sølv, Metal og al anden Skat, som findes enten nedgravet eller forborget i Jord, Skov, Mark, Hus eller andetsteds og ingen kender sig ved, det kaldes Danefæ¹⁾ og hører Kongen alene til og ingen anden«. Den der finder Mønter og lignende, skal mod Indsendelse deraf til Nationalmuseet nyde Godtgørelse efter Metallets Værdi af det offentlige. Hvis nogen tilbageholder et Fund, skal vedkommende underkastes Straf.

Den her citerede Bestemmelse gaar helt tilbage til 1737 og er antagelig fremkaldt af en Strid, der havde staaet i Anledning af et stort Fund af gangbar Mønt, der et Par Aar tidligere var gjort i et Hus i Ribe.²⁾

Men hvis man nu tror, at der i vort store historiske Skatkammer, i Nationalmuseets danske Samlinger, vil kunne findes »Guld, Sølv, Metal og anden Skat«, der er gravet frem i de mange Hundreder af Aar siden Danefæparagraffen blev slaaet fast i 1241, bliver man skuffet. Vi ejer i Nationalmuseet kun ganske enkelte Stykker Danefæ, der er fundet før 19. Aarhundrede. Først da vaagnede rigtig Interessen for de gamle Fund; først nu fik man rigtig Øje for deres historiske Værdi.

I det 19. og 20. Aarhundrede er der dog bragt saa mange Skattefund for Dagen, ogsaa fra disse Egne, at det vel kan være Umagen værd at standse et Øjeblik ved dem og lytte til, hvad de kan fortælle os om gamle Dage. Vi vil derfor gerne vise Aarbogens Læsere nogle enkelte Billeder fra Nationalmuseets Samling af Skattefund fra Ribe Amts Vesteregn, det vil sige: Vester- og Øster Horne Herred samt Skads, Gørding og Ribe Herreder, og omtale de Fund af Mønter og Smykker, der med Rette kan kaldes *Skattefund*, d. v. s. samlede Fund af Ædelmetal nedlagt med Forsæt i Jorden. Mønter, der er nedlagt i Grave eller enkeltvis fundne Ting, der synes at være tilfældigt tabt, hører derimod ikke hjemme i denne Sammenhæng.

2. Guldfund fra Germansk Jernalder.

Den ældste Gruppe af Skattefund er Guldfundene fra Germansk Jernalder, navnlig fra dens ældste Periode (ca. 400–650). Et Kort over Guldfundene³⁾ viser rigtignok, at Vesteregnen ikke kan kaldes rig paa Guld i Sammenligning med andre Egne af Landet, f. Eks. Sydfyn eller Bornholm; i 1915 repræsenterede den Mængde af Guld, man havde fundet i Ribe Amt fra Germansk Jernalder, kun godt 1% af den samlede

Værdi af Guld, der var fundet i hele Landet fra denne Periode⁴).

De interessanteste af Vesteregnens Guldfund er Brakteatfundene⁵). Her skal først nævnes det store

Fig. 1. Mundblik og Guldbrakteater fra Darum. Ca. 1/1.

Fund fra *Darum*, Gørding Hrd. (NM C. 5227–33). Det bestod af 13 Guldbrakteater⁶), et Mundblik af Guld til en Sværdskede samt en lille Glasperle. Guld-sagerne fandtes 1884 i en Mose tæt ved en Skrænt, »Klinten«, hvor man paa flere Steder havde fundet Brandpletter med Potter. Af de 13 Brakteater havde flere samme Præg; 3 forskellige Brakteater og Mundblikket er gengivet paa Fig. 1.

De tre Brakteater paa Fig. 1 viser et Mandshoved, paa den midterste er dertil føjet en ynkelig fortegnet Krop. Hovederne er omgivet af flere Cirkler med ophøjet Centrum og med en Runeindskrift indenfor en geometrisk Rammedekoration. Runerne er lette at læse, men Indskrifterne giver ingen Mening. Det er tydeligt

at se, at Mesteren for disse Smykker ikke har kunnet læse; han har slavisk efterlignet Forbilleder, som han ikke forstod. De egentlige Forbilleder for disse Brakteater var romerske og byzantinske Guldmønter og Medailloner med Kejserens Billede, men Efterligningen er barbarisk; derom vidner ikke blot de ubehjælpsomt fortrukne Ansigter, men især »Angsten for det tomme Rum«, der har faaet Kunstneren til at fylde Fladen udenfor Hovedet med Cirkler, Runer, Hagekors og geometriske Figurer⁷⁾.

Barbarisk, men i en helt anden Stil, er Mundblikket fra Sværdsmeden med dets helt opløste Dyrornamentik i Filigran⁸⁾.

Af en ganske lignende Karakter er Guldfundet fra Skonager, Næsbjerg Sogn, Skads Hrd. (NM C. 712-19). Her fandtes i 1870 ved Gravning 14 Brakteater og et Brudstykke af et forgyldt Sølvspænde; seks af Brakteaterne var forsynet med Runeindskrift lignende Darumfundets.

Ved Orten, Varde Landsogn, V. Horne Hrd. (NM C. 3502-08) fandt man nogle Aar senere (1879) ved Pløjning paa nybrudt Hede 6 ens Brakteater og 9 Glasperler; endelig har man ogsaa ved Snorup, Tistrup Sogn, Ø. Horne Hrd., fundet en Brakteat (NM 8800).

Disse Brakteatfund, der ligner hinanden saa meget, har utvivlsomt en indbyrdes Forbindelse. Det er med Rette hævdet, at Darum- og Skonager-Brakteaterne maa stamme fra samme Værksted⁹⁾. De er sikkert ogsaa blevet nedlagt i Jorden paa omtrent samme Tid. Hvorfor? Man har som Aarsag hertil peget paa, at Egnen heromkring dengang var et Knudepunkt for Handel og Skibsfart¹⁰⁾. Men, hvis den var det, hvorfor gravede man saa Guldet ned i Jorden i Stedet for at glæde sig over de skønne Prydelser? Velsagtens fordi

Jorden i Ufredstider altid har været den tryggeste Bank, man kunde betro sin Rigdom.

3. Skattefund fra Vikingetiden.

Ligesom Guldfundene er karakteristiske for den germanske Jernalder, er Sølvfundene ejendommelige for Vikingetiden (ca. 800—1000). Det er nu ikke længer Guldbrakteater, men Mønter og Smykker af Sølv, tit i ødelagt Stand: Brudsølv, der udgør den væsentligste Del af Skattefundene.

Men dette gælder ikke for vor Egn. Vesteregnen er ganske vist i det hele fattig paa Skattefund fra Vikingetid, men de faa Skatte, der er fundet her, hører

Fig. 2. Karolingisk Sølvbæger fra Ribe. $\frac{4}{5}$

til Gengæld til de bedste, vi ejer fra denne Tid. Og de indeholder mere Guld end Sølv ¹¹).

Fig. 2 gengiver et Sølvbæger, der i 1908 blev fundet ved Harvning paa *Ribe Nørremark* sammen med 6 mindre Sølvskaale (NM $\frac{15-21}{08}$). Medens de smaa Sølvskaale er simple og spinkle og kun smykket med en Zigzagbort langs Randen, er Bægret et virkeligt Pragtstykke. Hele Ydersiden er dækket med symmetrisk slyngede Efeu- og Vinranker; de dybere Furer i Fladen er belagt med Guld; de finere Linjer er udfyldt med matsort Niello. Dette Bæger er ikke noget dansk Arbejde; dets sikre og klassiske Form og dets yppige, elegante Ornamente viser hen til den frankiske Kulturverden som dets Hjemsted; det er blevet til i et Værksted i Karl den Stores Frankerrige. Hvorledes det er kommet til Danmark, ved vi ikke; vi kan se paa Bægret, at det var gammelt og slidt, da det blev lagt ned i Jorden. Vi ved, at der ikke var langt fra Ribe til Frisland, det nuværende Holland, den Del af Frankerriget, der stod i stærkest Forbindelse med Danmark; vi ved ogsaa, at det var paa denne Tid, at man i Kirkerne ved Frankerrigets Kyster bad: »Fri os, Herre, fra Normannernes Vrede!« Ribebægret er altfor fornemt et Stykke til at være en almindelig Handelsvare; det er enten en »Gave« til en nordisk Høvding eller det er gement Vikingerov.

De smaa Skaale i Ribe-Fundet har deres Sidesykker i Skattefund fra andre Egne af Danmark. De er lavet herhjemme, og det formodes, de har været brugt ved Gudsdyrkelsen. Er det en nordisk Høvding og »Gode« (hedensk Tempelpræst), der har gemt dem i Jorden, da Kristendom og Ufred holdt sit Indtog i Landet? Alt, hvad vi kan sige er, at Skatten er nedlagt i Jorden engang i 900-Aarene ¹²).

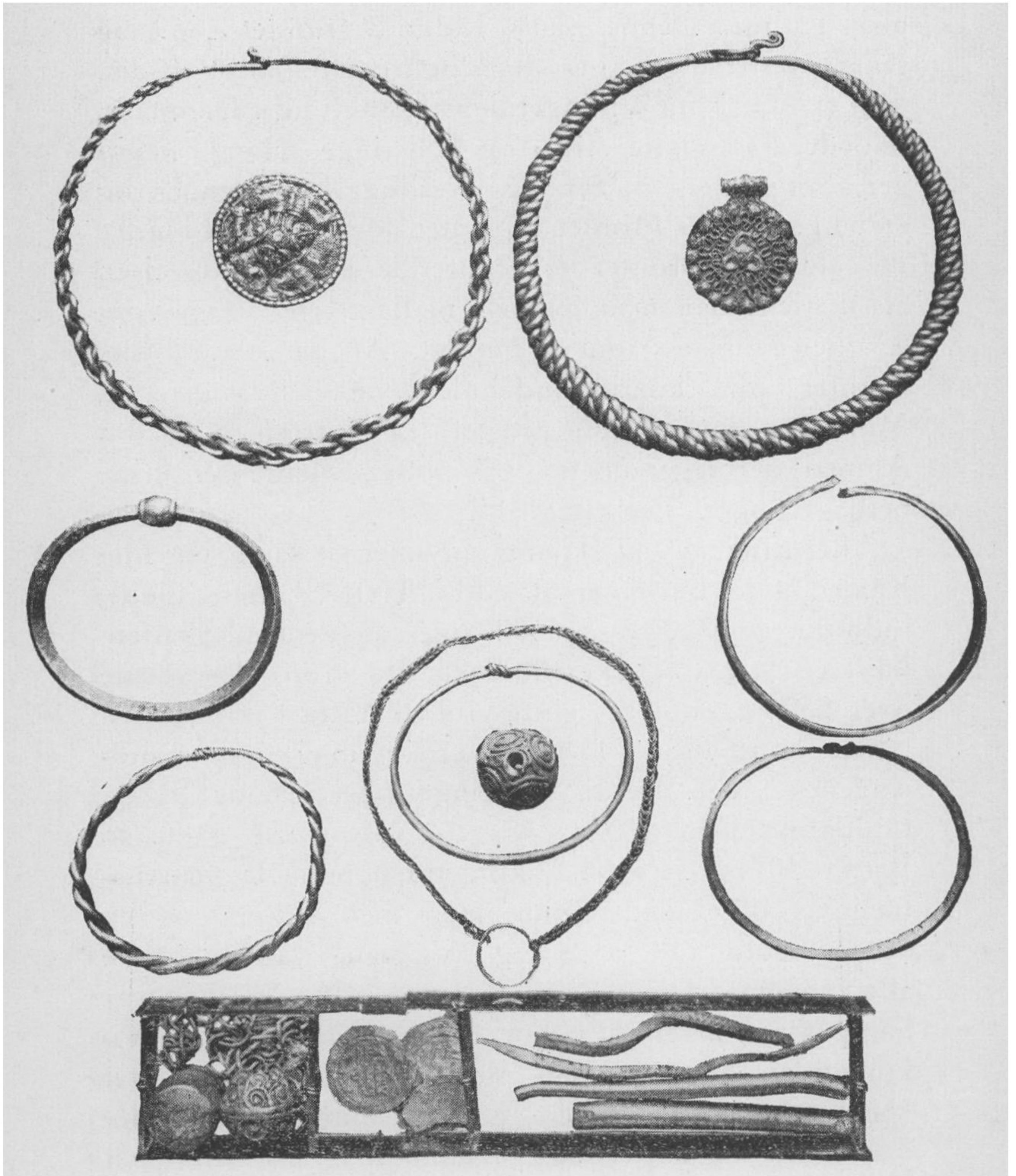

Fig. 3. Guldsatten fra Vester Vedsted. Ca. 1/3

Ogsaa *Vester Vedsted*-Skatten, Ribe Hrd., der er gengivet Fig. 3 (NM 18272-83, 18374-78, 18871-73, $\frac{12}{33}$ og Møntsaml. 194) viser Forbindelse med karolinisk Kultur. Denne Skatts Indhold (fundet 1859 og senere ved Pløjning) er dog først og fremmest alt det, som er typisk for Vikingetidens Skattefund i Danmark. Snoede eller glatte Arm- og Halsringe, Hængesmykker, Sølvperler, Barrer og overhuggede Stænger og endelig arabiske Mønter (i Midten forneden paa Fig. 3). De arabiske Mønter er afgørende for Tidsfæstelsen af Skatten: den maa jo være nedlagt *efter* Prægeaaret for den yngste Mønt i Fundet. Af de 10 arabiske Mønter, som Fundet indeholdt, var den yngste en Mønt fra Samarkand, præget for Fyrsten Nasr ibn Ahmed, der regerede fra 913 til 942. Skatten er altsaa nedlagt nogen Tid efter 913.

Alle Ringene og Hængesmykkerne samt en lille Kæde og to Barrer er af Guld. Hele Skattens Guldindhold var 750 g, det vil sige, at *Vedsted*-Skatten, næst efter den norske Guldskat fra Hon, der vejede over 2500 g, er den rigeste Guldskat fra Vikingetiden i hele Nordeuropa. Det er værd at mærke sig Guldringenes Vægt: De to Halsringe vejer 196 og 101 g, Guldarmringene 103½, 98, 49, 27 og 24 g, de to Barrer 50 og 51 g. I Vikingetiden regnede man naturligvis ikke med Gram, men med »Ører«, og en »Øre« Guld var = 24,5 g; Vægtene var dog ikke alle lige fine. Den norske Arkæolog A. W. Brøgger har paavist, at en Mængde norske Guldringe fra Vikingetiden har en Vægt, der er nøje afpasset efter Vægt-»Øren« som Enhed¹³). Det samme Forhold møder vi her og andetsteds i Danmark. Disse Ringe har da ikke blot været Smykker, men ogsaa Betalingsringe, den Tids Form for »store Sedler«.

Vedsted-Skattens Ejer har samlet sit Guld fra flere

Sider. Ringene er sikkert alle lavet herhjemme, og det samme gælder det lille Filigran-Smykke foroven til venstre, prydet med krybende Dyrefigurer med udstaaende Øjne; det er et rigtig nordisk Motiv. Hængesmykket til højre er af en helt anden Art. Det er lige saa fint som det andet er groft. De smaa Bukler langs Randen og de fine Baand, der bugter sig hen over Fladen med de store Stene (der nu er faldet ud) i Midten, vidner om en kunstnerisk Kultur, der hører hjemme i det karolingiske Frankerrige. Antagelig er Smykket indført. Ogsaa de to Sølvperler er frankiske i Stil og Smag, men sandsynligvis lavet herhjemme; man har dog fundet ganske lignende Sølvperler i Dorrestad i Frisland, der stod i saa livlig Forbindelse med Norden ¹⁴).

Forbindelsen med karolingisk Kultur præger endelig ogsaa *Hornelund-Smykkerne*, Horne Sogn, Ø. Horne Hrd. (NM C. 7144-46, Fig. 4). Disse to Spænder er ikke blot de skønneste Smykker, Nationalmuseet ejer fra Vikingetiden, men det er i det hele de fornemste Ædelmetalarbejder, der overhovedet er bevaret fra Danmarks Oldtid. De blev fundet i 1892 af en Tjenestekarl, der var ved at harve en Mark ved Foden af en lavere Bakkeskraaning. Han saa da, at der hang et rundt Spænde af Guld samt en snoet Guldring fast ved Harvetanden; et Mærke derefter er endnu tydeligt at se i Smykket Fig. 4 nederst. Dagen efter blev det andet Spænde fundet paa samme Sted.

Begge Smykkerne er Spænder af Guld, dannet af to hvælvede Guldplader, hvoraf den øverste er rigt prydet med Baandmønstre i Filigran. Smykket øverst er dækket af et yppigt Mønster af symmetrisk slyngede Baand, der holdes sammen af tre Kringler og en Krans i Smykkets Midte. Spændet nederst beherskes af fire stiliserede Dyrehoveder, der gaber ind

Fig. 4. Guldsmykker fra Hornelund. $\frac{4}{5}$

imod en Sten, der ikke længer findes i sin Indfatning. Dyrehovederne fremhæves ved, at der mellem dem er anbragt fire gennembrudte Felter, hvorover der er spændt Filigranslyngninger; i Midten af hvert Felt har der været Plads til en lille Glasflus. Ser man nærmere til, er der en ikke ringe Forskel paa de to Spændere. Det gælder den haandværksmæssige Udførelse, der kun er fuldendt paa Smykket øverst, og det gælder selve Ornamentiken. Helhedsindtrykket er forskelligt: Spændet øverst virker harmonisk behersket, Spændet nederst er præget af voldsomme Modsætninger i Reliefvirkningen og i Motiverne.

Trods al Forskel — een Ting har begge til fælles: med J. Brøndsted kan vi kalde det »den rene klassiske Linjeskønhed«; at de hører hjemme i den karolingiske Kulturkreds kan der ikke være nogen Tvivl om. Det er vel ikke aldeles givet, som Brøndsted hævder, at det er indførte, frankiske Originalarbejder fra Midten af 800-Aarene, — Dyrehovederne tyder just ikke derpaa; men Smagen og Stilen er iøvrigt rent frankisk, og der er adskilligt, der taler for, at disse Smykker er skabt paa dansk Grund af indkaldte frankiske Mestere.

Det kan paavises, at Mesteren (Mestrene?) for Hornelund-Spænderne har dannet Skole her i Norden. Baade i Sverige og Norge kendes Smykker, der er ganske nær beslægtet med Hornelund-Spænderne i Form og Motiver. Heri er intet mærkeligt. Det var de Smykker i Norden, der bedst fortjente at efterlignes.

Alligevel er der noget gaadefuldt ved disse Smykker fra Hornelund. Vi vilde saa gerne vide helt sikkert, hvorfra de kom, hvem der havde skabt dem, hvem der havde ejet dem og hvorfor de blev gemt ned i Jorden og netop her paa Vestereggen — — og ingen af Spørgsmaalene kan med Sikkerhed besvares,

i hvert Fald ikke før endnu flere Skattefund er føjet til dem, vi allerede kender ¹⁵⁾).

4. Møntfund fra Middelalderen.

Omkring Aar 1000 skifter Skattefundene Karakter. Ringe og Smykker forsvinder og afløses af rede Penge.

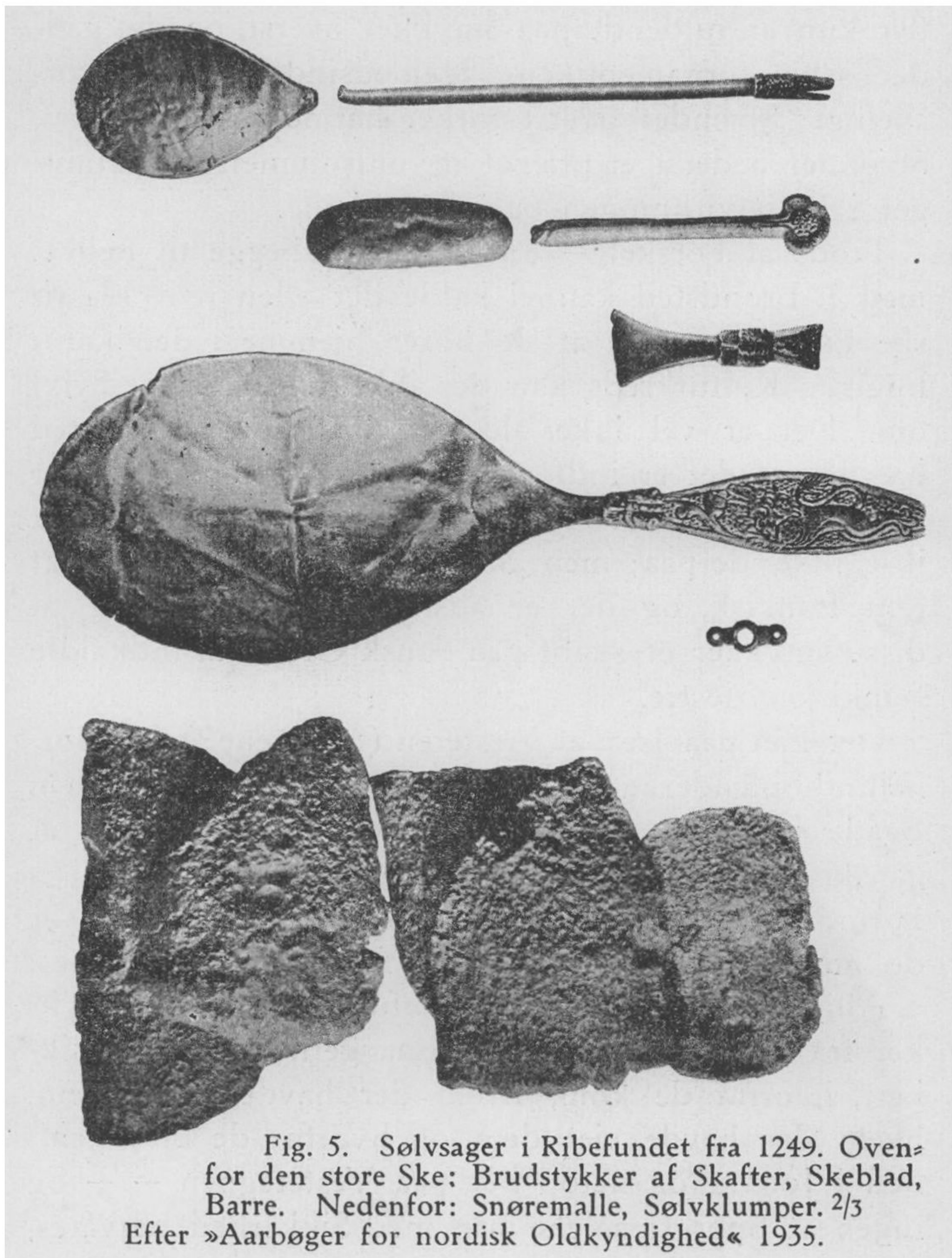

Fig. 5. Sølvager i Ribefundet fra 1249. Ovenfor den store Ske; Brudstykker af Skafter, Skeblad, Barre. Nedenfor: Snøremalle, Sølvklumper. ^{2/3}
Efter »Aarbøger for nordisk Oldkyndighed« 1935.

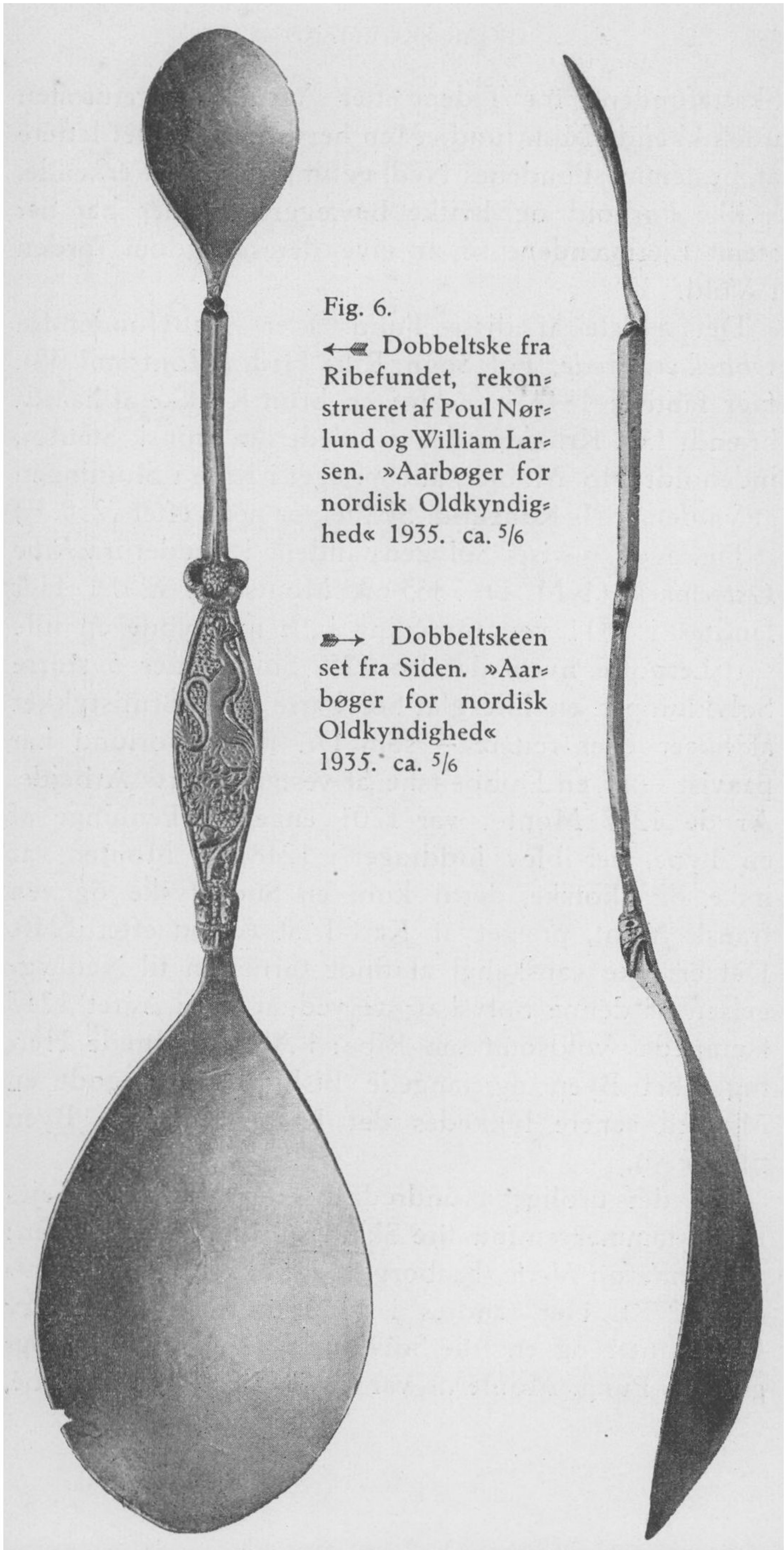

Fig. 6.

← Dobbeltske fra Ribefundet, rekonstrueret af Poul Nørlund og William Larsen. »Aarbøger for nordisk Oldkyndighed« 1935. ca. 5/6

→ Dobbeltskeen set fra Siden. »Aarbøger for nordisk Oldkyndighed« 1935. ca. 5/6

Skattefundene fra Tiden efter Aar 1000 er næsten udelukkende Møntfund. Men herved bliver det lettere at bestemme Fundenes Nedlægningstid og at erkende, hvilke Forhold og hvilke Bevæggrunde der har bestemt Ejermændene til at give deres Rigdom Jorden i Vold.

Det ældste af disse Fund ¹⁶⁾ er Skattefundet fra *Obbekær Hede*, Fol Sogn, Ribe Hrd. (Møntsaml. 38). Her fandtes 1844 i en Høj en brun Krukke af haardt brændt Ler. Krukken, der mindede om rhinsk Stentøj, indeholdt 318 Mønter, alle præget i Ribe i Slutningen af Valdemar IIs Kongetid. Skatten er nedl. efter 1230. ¹⁷⁾

Fig. 5 og 6 viser Sølvgenstandene i Fundet fra *Ribe Østermark* (NM D 7863-69, Møntsaml. 1231). Her fandtes i 1911 ved Gravning i $\frac{1}{2}$ m Dybde en lille sort Lerpotte, hvori der laa 1257 Sølvmønter, 5 større Sølvklumper, en lille glat Sølvbarre samt Brudstykker af Skeer eller rettere — som Dr. Poul Nørlund har paavist — af en Dobbeltske af vesteuropæisk Arbejde. Af de 1257 Mønter var 1201 engelske Penninge af en Type, der blev inddraget i 1248, 34 Mønter var irske og skotske, dertil kom en Snes tyske og een fransk Mønt, præget af Karl I af Anjou efter 1246. Det er ikke vanskeligt at finde Grunden til Nedlæggelsen af denne Sølvskat; vi ved, at der i Aaret 1247 kæmpedes voldsomt om Ribe: i April erobrede Hertug Abel Byen og fangede Biskop Esger, godt en Maaned senere lykkedes det Kongen at tage Byen tilbage ¹⁸⁾.

Fra det urolige Hundredaar efter Valdemar Sejrs Død stammer endnu fire Skattefund paa Vesteregnet:

Vrenderup Hede, Faaborg Sogn, Skads Hrd. (Møntsaml. 278). Her fandtes i 1866 under en Lyngtørv 431 Mønter og en lille Sølvklump. De havde vel ligget i en Pung. Mønterne var fra Nørrejylland og Ribe,

alle præget under Erik Glipping med Undtagelse af een, der stammer fra hans Forgænger Christoffer I; den yngste Mønt i Fundet var fra omkring 1274¹⁹).

Lilbjergget, Ribe (Mønts. 307). Her fandtes 1869 90 Mønter, alle fra Erik Menved med Undtagelse af 3, som stammer fra hans Fader, Erik Glipping. Med Undtagelse af 8 var alle Mønterne præget i Ribe. Fundet var fra omkring 1298²⁰).

Roust, Grimstrup Sogn, Skads Hrd. (Møntsaml. 317). Her fandtes i 1870 ved Grøftegravning paa en Mark, 1/2 Alen under Overfladen, 164 »Borgerkrigsmønter« af den sletteste Sort, som Christoffer II lod præge før 1326. De laa i en Lerkrukke sammen med nogle brændte Ben. 60 af Mønterne var helt ødelagt²¹).

Sjelborg, Hostrup Sogn, Skads Hrd. (Møntsaml. 1259). Paa nyanlagt Vej, hvor et ca. 50 cm tykt Jordlag var bortkørt, i Nærheden af Sjelborg Skole, fandt en Dreng i 1913 9 Mønter fra Erik Menved (Viborg, Ribe og Slesvig) og 6 fra Christoffer II (Ribe og Slesvig)²²), uden Tvivl Del af et større Fund.

Derefter følger 300 Aar, som ikke har efterladt sig egentlige Skattefund paa vor Egn. Der er her kun Grund til at nævne 2 Fund fra Tiden mellem Christoffer II og Christian IV, og ingen af dem er rigtige Skattefund:

I 1750 fandtes i Kirkemuren i *Henne*, V. Horne Hrd., 6 danske Mønter, 1 fra Valdemar Sejr, Resten fra Erik af Pommern (1396–1439)²³).

I 1918 faldt en udskaaren Madonnafigur, der hang over Korbuen i *Billum Kirke*, V. Horne Hrd., ned paa Gulvet; derved trillede en Snes Mønter ud paa Gulvet. Den ældste var fra Christoffer af Bajern, de yngste fra Kong Hans (1482–1513)²⁴).

5. Møntfund fra 30 Aars-Krigen og Svenskekrigenes Tid.

Den sidste Gruppe af Skattefund fra Vesteregnet stammer fra det 17. Aarhundrede; de fleste af disse Fund synes at staa i Forbindelse med Wallensteins (1627—29), Torstenssons (1643—45) og Karl Gustafs (1658—60) Besættelser af Jylland.

Hessel, Hodde Sogn, Ø. Horne Hrd. (Møntsaml. 13). I 1842 fandtes 14 Sølvmonter paa en Mark, 8 Specier og 6 3-Groschen. Den ældste Mønt var brandenburgsk fra 1530, den yngste en Speciedaler præget af Hertug Johan Adolf af Gottorp 1615²⁵).

Lindberg, Ølgod S., Ø. Horne Hrd. (Møntsaml. XIX). I 1826 fandtes i en Tørvemose nogle gamle danske og holstenske Sølvmonter, mest fra Chr. IV's Tid²⁶).

Nørre Farup, Farup Sogn, Ribe Hrd. (Møntsaml. 420). Her fandtes i 1878 19 større Sølvmonter, nemlig 7 hele og 2 halve danske Kroner (1619—24) og 10 tyske og hollandske Specier (1620—29). Denne Skat maa være nedlagt under Krigen 1629²⁷).

Billumtarp, Billum Sogn, V. Horne Hrd. Her fandtes i 1818 ved en Gaard 22 store og en Pakke smaa Sølvmonter. Blandt Mønterne, der indsendtes til Rentekammeret, var danske Blypenge fra Chr. IV, holstenske Skillinger og tyske Specier, bl. a. fra Aarene 1637 og 1642 (Hertug August af Brunsvig-Lüneburg). Desværre blev ikke alle Fundets Mønter bestemte²⁸).

Vilslev, Gørding Hrd. (Møntsaml. 9). I 1841 fandt man under Skorstenen i et Hus i Vilslev en Træbud-dike med 29 tyske, svenske og hollandske Speciedalere fra Tiden 1550—1658. Denne Skat maa være nedlagt under Svenskekrigen 1558—60²⁹).

Herhen hører antagelig ogsaa det sidste Skattefund, der kendes paa Vesteregnet fra denne Tid. I *Ribe*

Tingbog for 20. December 1735 berettes, at da man i 1735 vilde foretage Reparationer i Huse, der tilhørte to af Byens mest fremstaaende Mænd, Købmændene Peder Madsen Fridsch og Chr. S. Eenholm, fandt man skjult bag Paneler eller under Gulvbrædder henholdsvis 46 Dukater og 499 Rigsdaler Species, som var blevet gemt bort i Ufredstider og derefter glemt³⁰⁾.

NOTER:

- 1) Ordet »Danefæ« betyder »Død Mands Gods«.
- 2) Jfr. Torben Lund: Danefælovgivningen og andre Regler om Fund af Sager af historisk Værdi. Juristen 1942, S. 657 f.
- 3) Se J. Brøndsted: Danmarks Oldtid III, 1940, S. 275 og 296.
- 4) Ifølge C. Neergaard: Guldfundene, Aarbøger f. nord. Oldk. 1915, S. 192.
- 5) En fuldstændig Fortegnelse over Guldfundene fra Ribe Amt er givet af Neergaard i Aarb. f. nord. Oldk. 1915 S. 183, 196 ff.
- 6) Af latinsk »bractea«: tynd Plade.
- 7) Jfr. om Brakteaterne herfra og fra Skonager Lis Jacobsen og Erik Moltke: Danmarks Runeindskrifter, 1942, Text Sp. 498 ff., 790, Atlas p. 412 f.
- 8) Filigran: Sølv- eller Guldtraadsarbejde.
- 9) Lis Jacobsen og Moltke anf. St. Sp. 498 ff.
- 10) Neergaard anf. St. S. 191.
- 11) Jfr. Roar Skovmand: De danske Skattefund fra Vikingetiden og den ældste Middelalder, Aarbøger f. nord. Oldk. 1942, specielt S. 67—76.
- 12) Aarb. f. nord. Oldk. 1942, S. 75. Om Ribe-Bægrets karolingiske Oprindelse se J. Brøndsted: Early English Ornament, 1924, S. 328 ff. Om Skaalenes formentlige kultiske Brug se K. Friis Johansen i Aarb. f. nord. Oldk. 1912, S. 223 f. og 259 ff.

- 13) A. W. Brøgger: *Ertog og Øre*, 1921, S. 96.
 - 14) *Aarb. f. nord. Oldk.* 1942, S. 71 ff. — *Dorestad-Perlerne er afbildet i Oudheidkundige Mededeelingen*, Leiden, NR XI, S. 83.
 - 15) J. Brøndsted i *Acta Archaeologica* V, 1934, S. 181 f. — *Aarb. f. nord. Oldk.* 1942, S. 67 ff.
 - 16) Fundbeskrivelsen er optaget efter *Møntsamlingens topografiske Registrant og Protokoller*, som Museumsinspektør Georg Galster venligst har tilladt mig at benytte.
 - 17) Jfr. P. Hauberg i *Videnskabernes Selskabs Skrifter* 6. R. V, 1906, S. 332, 366.
 - 18) Poul Nørlund: *En Dobbeltske i Sølvfundet fra Ribe Østermark*, *Aarb. f. nord. Oldk.* 1935, S. 117 ff. — Georg Galster i *Numismatic Chronicle*, 4. Series, XVI, p. 372 ff. (1917).
 - 19) P. Hauberg i *Aarb. f. nord. Oldk.* 1884, S. 268, 274.
 - 20) *Aarb.* 1884, S. 268, 278.
 - 21) *Aarb.* 1884, S. 270, 281.
 - 22) Ifølge *Møntsamlingens Protokol*.
 - 23) *Mønterne kom til Bregentved Arkiv, hvorfra de senere er overgaaet til Møntsamlingen.*
 - 24) *Møntsaml.* 1423.
 - 25) Ifølge *Møntsamlingens Protokol*.
 - 26) Ifølge *Møntsamlingens Protokol*.
 - 27) Jfr. J. Olrik: *Drikkehorn og Sølvtøj fra Middelalder og Renæssance*, 1909, S. 144.
 - 28) Ifølge *Møntsamlingens topografiske Registrant*.
 - 29) Olrik: *Drikkehorn og Sølvtøj* S. 144.
 - 30) O. Smith og V. Hermansen: *Ribe Bys Hist. 1730—1820 I*, 1936, S. 11 f. Jfr. *Nord. numismatisk Aarsskrift* 1936, S. 98.
-